

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค

นางสาวเมษยา จิระวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**JUDICIAL ANALYSIS OF THE ADMINISTRATIVE COURTS
ON THE EQUAL PROTECTION MATTERS**

Miss Maysaya Jirawong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws**

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491331

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค

โดย

นางสาวเมษยา จิระวงศ์

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

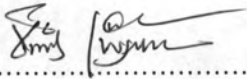
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์

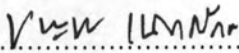
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

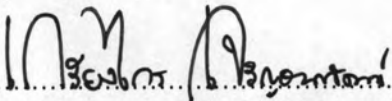
ดร.ฤทัย หงส์สิริ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์

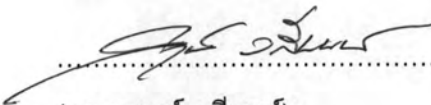

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิติพันธ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.ชาญชัย แสงศักดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.ฤทัย หงส์สิริ)

..... กรรมการ
(ดร.กฤษณ์ วสินนท์)

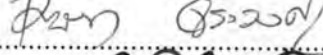
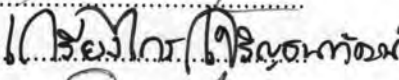
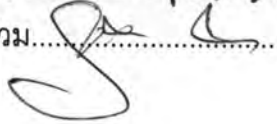
✓ เมษยา จิระวงศ์ : แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.

(JUDICIAL ANALYSIS OF THE ADMINISTRATIVE COURTS ON THE EQUAL PROTECTION MATTERS) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญธนวัดมน, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.ฤทัย หงส์สิริ, 199 หน้า.

ศาลปกครองเป็นสถาบันหลักของประเทศที่ใช้อำนาจตุลาการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับข้อพิพาททางปกครอง โดยมุ่งให้เกิดความสมดุลในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและการดำเนินงานของรัฐเพื่อประโยชน์สาธารณะ จากการศึกษาหลักความเสมอภาคและแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค พบว่าแม้หลักความเสมอภาคจะเป็นหลักกฎหมายทั่วไปและมีความเป็นสากล แต่ศาลปกครองก็ได้ปรับใช้และตีความหลักความเสมอภาคที่แตกต่างกัน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งวิเคราะห์แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคเพื่อเสนอข้อเสนอนะบางประการในการแก้ไขประเด็นปัญหาข้างต้น โดยผู้เขียนได้เสนอข้อเสนอนะไว้ 2 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1. ดำเนินการยกระดับมาตรฐานการวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค และ 2. นำหลักกฎหมายเปรียบเทียบมาสนับสนุนการวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค เพื่อให้การวินิจฉัยคดีของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคได้มาตรฐานยิ่งขึ้น และเพื่อให้ศาลปกครองได้ทำหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและการดำเนินงานของรัฐเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างได้ดุล

สาขาวิชานิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

468 62928 34 : MAJOR LAWS

KEY WORD : JUDICIAL ANALYSIS / ADMINISTRATIVE COURT / EQUAL PROTECTION

MAYSAYA JIRAWONG : JUDICIAL ANALYSIS OF THE ADMINISTRATIVE COURTS ON THE EQUAL PROTECTION MATTERS. THESIS ADVISOR : ASSOC PROF. KRIENKRAI CHAROENTHANAVAT, Ph.D., THESIS COADVISOR : RUTHAI HONGSIRI, Ph.D., 199 pp.

The Administrative Court, with its judicial power to adjudicate administrative disputes, is determined to render justice with a view to maintain equilibrium between the people's rights and liberties and the public interest. According to the study of the equality principle and the judicial analysis of the Administrative Courts on the equal protection matters, found that even though the equality principle is "a general principle of law" and "universal", the Administrative Courts apply and interpret the quality principle differently.

The purpose of this thesis is, therefore; to analyse the judicial analysis of the Administrative Courts on the equal protection matters in order to purpose some suggestions to solve the above-mentioned issue. The author has proposed two suggestions. First, raise standard of making judicial analysis on the equal protection matters. Second, apply the "comparative law" method in supporting the making of judicial analysis on the equal protection matters. In order to assist the making of judicial analysis of the Administrative Courts on the equal protection matters meet higher standard. For the achievement of the Administrative Court in maintaining equilibrium between the people's rights and Liberties and the public interest.

Field of study Laws

Academic year 2006

Student's signature..... *Maysaya Jirawong* .....

Advisor's signature..... *R. Charoenthanavat* .....

Co-advisor's signature..... *Ruthai Hongsiri* .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตากรุณาจากคณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และ ดร.ฤทัย หงส์สิริ ที่ได้เมตตาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม โดยได้ให้ความเอาใจใส่ คำแนะนำ และชี้แนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณในความเมตตา กรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ชาญชัย แสงวงศ์ศักดิ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.กฤษณ์ วสีนนท์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ โดยได้ให้คำแนะนำและข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณตา หลวงอรรถปริมลวุจดี (มล.เปลื้อง อิศรางกูร) ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้หลานเลือกเรียนในสาขาวิชานิติศาสตร์ บิดา มารดา ผู้เป็นพระพรหมของลูกที่ได้ให้กำลังใจและการสนับสนุนมาโดยตลอด ขอขอบคุณ พี่สาว ญาติพี่น้อง เพื่อนๆ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องอีกหลายๆ ท่านที่ผู้เขียนไม่อาจกล่าวชื่อนามไว้ ณ ที่นี้ได้ครบถ้วน

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและประโยชน์ประการใดแล้ว ผู้เขียนขอมอบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บุพการี บิดา มารดา ตลอดจนครูบาอาจารย์ แต่ถ้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ยังมีความบกพร่องอยู่ ผู้เขียนขออภัยมา ณ ที่นี้ และขออน้อมรับคำติชมจากทุกท่านที่ได้อ่านวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 วิจัยสมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 แนวความคิดเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค หลักความเสมอภาคและการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในต่างประเทศ.....	5
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	6
2.1.1 ที่มาของหลักความเสมอภาค.....	6
2.1.1.1 อิทธิพลทางคริสต์ศาสนา.....	6
2.1.1.2 ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ.....	7
2.1.1.3 แนวคิดปัจเจกชนนิยม.....	8
2.1.1.4 หลักสิทธิมนุษยชน.....	9
2.1.2 วิวัฒนาการแนวคิดของหลักความเสมอภาค.....	10
2.1.3 ความหมายของหลักความเสมอภาค.....	19
2.1.4 ประเภทของหลักความเสมอภาค.....	22
2.1.4.1 หลักความเสมอภาคทั่วไป.....	22
2.1.4.2 หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง.....	22
2.2 หลักเกณฑ์ของหลักความเสมอภาค.....	23
2.2.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปของหลักความเสมอภาค.....	23
2.2.1.1 สิ่งเหมือนกันย่อมได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกันหรือไม่แตกต่างกัน.....	23
2.2.1.2 สิ่งที่ไม่เหมือนกันย่อมได้รับการปฏิบัติที่ต่างกันหรือแตกต่างกัน.....	24
2.2.2 ข้อยกเว้นของหลักความเสมอภาค.....	26
2.2.2.1 การเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรม.....	26
1) การเลือกปฏิบัติเพื่อผลประโยชน์มหาชน.....	26
2) การเลือกปฏิบัติเพื่อมุ่งลดความเหลื่อมล้ำ.....	26

2.3	หลักความเสมอภาคและการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในระดับระหว่างประเทศ.....	27
2.3.1	หลักความเสมอภาคในระดับระหว่างประเทศ.....	27
2.3.1.1	หลักความเสมอภาคภายใต้องค์การสหประชาชาติ.....	27
	1) กฎบัตรสหประชาชาติ.....	28
	2) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน.....	29
2.3.1.2	หลักความเสมอภาคภายใต้สภานะแห่งยุโรป.....	35
	1) อนุสัญญาเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐาน.....	35
2.3.1.3	หลักความเสมอภาคภายใต้องค์การแห่งรัฐอเมริกัน.....	36
	1) กฎบัตรขององค์การแห่งรัฐอเมริกัน.....	36
	2) ปฏิญญาแห่งรัฐอเมริกันว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของมนุษย์.....	36
	3) อนุสัญญาสิทธิมนุษยชนอเมริกัน.....	37
2.3.2	การวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในระดับระหว่างประเทศ.....	37
2.4	หลักความเสมอภาคและการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในประเทศฝรั่งเศส.....	38
2.4.1	หลักความเสมอภาคในประเทศฝรั่งเศส.....	39
	1) คำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมือง ลงวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 1789.....	39
	2) คำปรารภของรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ค.ศ. 1946.....	41
	3) คำปรารภของรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ค.ศ. 1958.....	41
	4) รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ค.ศ. 1958.....	41
2.4.2	การวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในประเทศฝรั่งเศส.....	42
2.5	หลักความเสมอภาคและการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	44
2.5.1	หลักความเสมอภาคในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	45
	1) คำประกาศอิสรภาพ ค.ศ. 1776.....	45
	2) รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1787.....	47
	3) บทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ฉบับที่ 1-10 ค.ศ. 1791.....	50
	4) บทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ฉบับที่ 14 ค.ศ. 1868.....	53
2.5.2	การวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	55

บทที่ 3 หลักความเสมอภาคและการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในประเทศไทย.....	60
3.1 หลักความเสมอภาคในประเทศไทย.....	61
3.1.1 หลักความเสมอภาคก่อนมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ.....	61
3.1.1.1 หลักความเสมอภาคสมัยสุโขทัย.....	61
3.1.1.2 หลักความเสมอภาคสมัยอยุธยา.....	64
3.1.1.3 หลักความเสมอภาคสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น.....	69
3.1.2 หลักความเสมอภาคภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ.....	75
3.1.2.1 รัฐธรรมนูญภายใต้ระบอบเผด็จการทหาร.....	75
3.1.2.2 รัฐธรรมนูญภายใต้ระบอบกึ่งประชาธิปไตย.....	83
3.1.2.3 รัฐธรรมนูญภายใต้ระบอบประชาธิปไตย.....	84
3.2 การวินิจฉัยข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในประเทศไทย.....	90
3.2.1 การวินิจฉัยข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคก่อนมีการจัดตั้งศาลปกครอง.....	90
3.2.1.1 ศาลยุติธรรม.....	90
3.2.1.2 คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์.....	91
3.2.2 การวินิจฉัยข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคภายหลังมีการจัดตั้งศาลปกครอง.....	92
3.2.2.1 อำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง.....	93
3.2.2.2 อำนาจในการกำหนดค่าบังคับของศาลปกครอง.....	94
บทที่ 4 บทวิเคราะห์แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	95
4.1 แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	95
4.1.1 คดีพิพาทเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎที่เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม.....	97
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น.....	98
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น.....	98
ค) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุด.....	99
ง) คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด.....	101
จ) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	101
ฉ) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย.....	104

4.1.2	คดีพิพาทเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎย้อนหลัง	105
	ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น	106
	ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น	107
	ค) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุด	108
	ง) คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด.....	109
	จ) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	110
	ฉ) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย.....	113
4.1.3	คดีพิพาทเกี่ยวกับการออกคำสั่งไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่เพื่อ การลงทุนเป็นกรณีพิเศษ.....	114
	ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น	115
	ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น	116
	ค) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุด	117
	ง) คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด.....	118
	จ) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	120
	ฉ) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย.....	123
4.1.4	คดีพิพาทเกี่ยวกับการบรรจุเข้ารับราชการ	124
	4.1.4.1 คดีพิพาทเกี่ยวกับมติที่ไม่รับสมัครบุคคลผู้พิการในการสอบ คัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ.....	124
	ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น	125
	ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น.....	127
	ค) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุด	128
	ง) คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด.....	129
	จ) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค..	131
	ฉ) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย...	134
	4.1.4.2 คดีพิพาทเกี่ยวกับการรับสมัครคัดเลือกบุคคลเฉพาะผู้ได้รับ ปริญญาตรีเกียรตินิยมเพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการ.....	135
	1) คดีพิพาทเกี่ยวกับประกาศสำนักงานศาลปกครองที่รับสมัคร คัดเลือกบุคคลผู้ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมเพื่อบรรจุแต่งตั้ง เข้ารับราชการ	135
	ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น.....	136
	ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น.....	138

2) คดีพิพาทเกี่ยวกับประกาศกรมบัญชีกลางที่รับสมัครคัดเลือกบุคคลผู้ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมเพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการ.....	140
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น.....	141
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น.....	143
3) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค... ..	144
4) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย... ..	146
4.1.5 คดีพิพาทเกี่ยวกับการรื้อถอนอาคาร	147
1) คดีพิพาทเกี่ยวกับการออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารโดยไม่มีอำนาจและเป็นการเลือกปฏิบัติ.....	147
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น.....	148
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น.....	149
2) คดีพิพาทเกี่ยวกับการออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารโดยไม่มีอำนาจและเป็นการเลือกปฏิบัติ.....	150
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น.....	151
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น.....	152
3) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	153
4) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย.....	156
4.1.6 คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด	157
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น	158
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น	159
ค) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุด	159
ง) คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด	161
จ) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	162
ฉ) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย.....	165
4.1.7 คดีพิพาทเกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนเวนคืน	166
1) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดค่าทดแทนเวนคืนโดยไม่เป็นธรรม.....	166
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น.....	167
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น.....	168
2) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมกำหนดค่าทดแทนเวนคืนโดยไม่เป็นธรรม.....	169
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น.....	170
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น.....	171

3) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	173
4) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย.....	176
4.2 บทวิเคราะห์สรุปแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	177
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	180
5.1 บทสรุป.....	180
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	185
5.2.1 ดำเนินการยกระดับมาตรฐานการวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	186
1) พัฒนาแนวปฏิบัติในการวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	186
2) พัฒนาศักยภาพในการวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....	187
5.2.2 นำวิธีศึกษาค้นคว้ากฎหมายเปรียบเทียบมาสนับสนุนการวินิจฉัยคดี.....	189
รายการอ้างอิง.....	192
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	199

ตารางที่ 1 : ตารางแสดงหลักความเสมอภาคที่ปรากฏในเอกสารต่างๆ.....	13
ตารางที่ 2 : ตารางแสดงหลักความเสมอภาคที่ปรากฏในปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน.....	30
ตารางที่ 3 : ตารางแสดงหลัก Three-Tiered Approach.....	57
ตารางที่ 4 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยวกับ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลที่ให้เขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ.....	104
ตารางที่ 5 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยว กับการพิจารณาไม่ออกโฉนดที่ดินที่เป็นที่เกาะอันเนื่องมาจาก การบังคับใช้กฎกระทรวง.....	113
ตารางที่ 6 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยวกับ การออกคำสั่งไม่เห็นชอบให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่เพื่อการลงทุน เป็นกรณีพิเศษ.....	123
ตารางที่ 7 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยวกับ มติไม่รับสมัครบุคคลผู้พิการในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็น ข้าราชการอัยการ.....	134
ตารางที่ 8 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยว การรับสมัครคัดเลือกบุคคลเฉพาะผู้ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยม เพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการ.....	146
ตารางที่ 9 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยวกับ การออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างโดยฝ่าฝืนกฎหมาย.....	156
ตารางที่ 10 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยวกับ การกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งยกเลิกการประกวดราคา.....	165
ตารางที่ 11 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยวกับ การพิจารณากำหนดค่าทดแทนเวนคืนอสังหาริมทรัพย์.....	176